

LIBERECKO | Region

Atlas pramenů. Experti vytvořili „vodní mapu“

Prameny v Lužických, Jizerských a Žitavských horách mapovali vědci z českých a německých univerzit. Výsledkem je unikátní aplikace s názvem Atlas pramenů.

JANA ŠVECOVÁ

Liberec/Žitava – Víte, kde se na Liberecku nalézá Šimý nebo Vackův pramen, Pramen lesních panen, Babiččin odpočinek nebo Heřmanický vodopád? Pokud ne, přivede vás na stopu nová aplikace, kterou vytvořili mladí vědci z Technické univerzity v Liberci, České zemědělské univerzity v Praze a saské univerzity v Žitavě.

Unikátní průzkum zmapoval na čtyři desítky pramenů na česko-saském pomezí, vyhodnotil kvalitu jejich vody i případné znečištění. Odborné informace navíc doplňují fotografie a videospoty pořízené pomocí dronů. Technika tak vědcům umožnila i přístup do špatně dostupných míst. „Takto komplexní výzkum pramenů se u nás doposud neuskutečnil. S kolegy se zabýváme kvalitou vody, kvalitou sedimentu, hodnocením ekologického stavu pramenů, jejich významem a využitím,“ popisuje vedoucí týmu České zemědělské univerzity v Praze Dana Komínková.

ČLOVĚK VS. PŘÍRODA

Unikátní na projektu je široký tým odborníků, kteří na výzkumu pracovali. Atlas pramenů je jedinečný tým, že shrnuje výsledky práce geografů, hydrologů, chemiků, botaniků, zoologů a dalších expertů. Ti přispívali různými úhly pohledu. Z jejich výzkumu například vyplynulo, jak velký vliv na poškození či úplné zničení pramene může

TERÉNNÍ MĚŘENÍ. Pedagog projektu Jiří Šmída z liberecké univerzity při terénním měření se studentem geografie Janem Háskem. Foto: Technická univerzita Liberec

mít i nepatrný zásah člověka. „Dobře to dokumentují dva prameny nacházející se v blízkosti obce Myslivny na jihovýchodním úpatí hory Luž. Přestože se nacházejí necelých 400 metrů od sebe, jejich kvalita se značně liší. Zatímco jeden z pramenů se vyznačuje vysokou kvalitou vody a sedimentu bez přítomnosti toxických kovů, ve druhém byly zjištěny vysoké koncentrace mědi a niklu. Vysvětlením je lokalizace pramene v blízkosti silnice, odkud k němu bylo spláchnuté velké množství štěrku, pravděpodobně používaného posypo-

vého materiálu,“ vysvětlila Dana Komínková.

Atlas pramenů není pouze ukázkou spolupráce různých vědních oborů, ale má i své praktické využití. „Například v oblasti ochrany vodního hospodářství nebo krajinného a územního plánování,“ uvedla manažerka projektu Lenka Hanušová.

PRO ŠKOLY I VEŘEJNOST

Využit jej mohou také učitelé základních a středních škol v hodinách zeměpisu nebo biologie. Aplikace může být i atraktivním vodítkem pro nadšené amatéry – badatele, ale i běžnou veřejnost. Kro-

mě odborného popisu a obrazové části ji totiž doplňují také mikropříběhy, které jsou s konkrétními prameny svázány. To je třeba příklad Vackova pramene, který se nachází nedaleko Slukova statku v Podještědí, kam Karolína Světlá situovala děj svého románu U sedmi javorů. „Pramen není uvedený na portálu mapy.cz, To ale ještě neznamená, že o něm nevědí lidé, kteří v této lokalitě žijí a pro které byl v minulosti důležitým zdrojem pitné vody,“ připomněla Hanušová.

Atlas obsahuje celkem 41 pramenů, z toho 12 jich je na území Německa. Právě tato oblast nebyla dosud mapována. „Tím se liší od podobných publikací, které už byly na dané téma vydány,“ doplnila Lenka Hanušová.

„Aplikace může být i atraktivním vodítkem pro veřejnost. Doplnují ji totiž mikropříběhy, které jsou s prameny svázány.“